

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΚΑΙ ΤΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ*

Τοῦ Αἰδεσμολ. κ. ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΓΕΡΟΣΤΕΡΓΙΟΥ, Δρος Θεολογίας

΄Αλλὰ μόνον ταῦτα φέρομεν εἰς τὴν μνήμην μας; Βεβαίως ὅχι! Βλέπομεν ἔμπροσθέν μας τὰ πανικόβλητα πλήθη τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν νὰ συνωθοῦνται παρὰ τὸν λιμένα, νὰ πηδοῦν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ προσπαθοῦν νὰ ἐπιβιβασθοῦν εἰς τὰ ἐκεῖ ἀγκυροβολημένα πλοῖα διαφόρων κρατῶν. Δὲν γίνονται δεκτοί, ἀπωθοῦνται καὶ ρίππονται εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀκούομεν κραυγὰς καὶ οἰμωγάς. Βλέπομε τὰ ἀφηνιασμένα τουρκικὰ ἀνταρτικὰ σώματα, τοὺς λεγόμενους Τσέτες, νὰ κτυποῦν καὶ φονεύουν τοὺς χριστιανούς. Βλέπομε τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ Μητροπολίτου Χρυσοστόμου νὰ τὸ σέργουν στοὺς δρόμους. Ἡ πόλις τῆς Σμύρνης καίεται, ἡ θάλασσα γεμίζει πτώματα. Ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνισμὸς τῆς Σμύρνης διέρχεται φοβερᾶς στιγμᾶς. Καὶ ἡμεῖς ἀναπολοῦντες ταῦτα περιπατοῦμε κατηφεῖς. Κοιτάζομε γύρω μας. Ξυντοῦμε ἀπὸ τὸ παρελθόν καὶ βλέπομε τὸ παρόν. Εἶναι ἡμέρα Κυριακὴ καὶ ὅλα τὰ καταστήματα μένουν κλειστά. Πλήθος κόσμου καὶ κυρίως ἀνδρῶν περιφέρονται εἰς τὴν πόλιν. Ἡ κεντρικὴ πλατεία εἶναι γεμάτη ἀπὸ στρατιῶτες, ναῦτες καὶ σημηνίτες. Ἡ σημερινὴ Σμύρνη εἶναι πόλις τῶν τεσσάρων ἑκατομμυρίων, ἡ τοίη τῆς Τουρκίας μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Ἀγκυραν. Ἐθεωρεῖτο καὶ θεωρεῖται τὸ μαργαριτάρι τοῦ Αἴγαιον Πελάγους. Μὲ τὸ λεωφόρεο μετεφέρθημεν εἰς τὸ πιὸ ὑψηλὸ σημεῖο τῆς πόλεως, εἰς τὸ φρούριο-τοποθεσία Καντιφέκαλε, ἀπ' ὅπου εἶχαμε μία θαυμασία πανοραματικὴ θέα διλοκήρου τῆς Σμύρνης. Καθ' ὅδον εἶχομεν καὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὸν δύσκολον τρόπον διαβιώσεως τῶν σημερινῶν κατοίκων τῆς πόλεως.

Πέργαμος

Τὸ ἀπόγευμα χαιρετοῦμε τὴν Σμύρνην καὶ συνε-

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 216 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

6. Νὰ γίνει τὸ Ἐρωτηματολόγιο εὐρύτερο καὶ νὰ ἀναφερθεῖ καὶ σὲ ἄλλα ζητήματα, δπως: α. Σχέσεις τῶν φοιτητῶν μεταξύ τους καὶ μὲ φοιτητὲς ἀπὸ ἄλλες Σχολές, β. Σχέσεις τῶν φοιτητῶν μὲ τοὺς καθηγητές, γ. Σχέσεις τῶν φοιτητῶν μὲ τὸ ἀντικείμενό τους, σχετικὰ ἐρεθίσματα ποὺ τοὺς δίνονται (ἢ δὲν τοὺς δίνονται), δυνατότητες πληρέστερης κατάρτιος τους κ.λπ.

(Τέλος)

χίζομε τὴν πορείαν μας πρὸς τὴν Πέργαμον. Μεταβαίνοντες πρὸς αὐτὴν αἰσθανόμεθα τὸ ὄρεινὸν τῆς περιοχῆς. Ὁ καιρὸς ἄλλαξε. Ἐκανε πολὺ κρύο. Φθάνομε εἰς τὴν νέαν ἐπαρχιακὴν πόλιν Πέργαμον καὶ καταλύμεθα εἰς τὸ ξενοδοχεῖο Μπερξόν. Ἐδῶ ἀφίνομε τὰς ἀποσκευάς μας καὶ σὲ λίγο ἐπισκεπτόμεθα τὸ φρούριο τῆς ἀρχαίας Περγάμου. Λόγῳ τοῦ δυνατοῦ ψύχους ἡ ἐπίσκεψί μας εἶναι σύντομος. Ἀνελθόντες ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως εἰδομεν τὸν ωμαϊκὸν ναὸν πρὸς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ, τὸ ὑδραγωγεῖον, τὰς δεξαμενάς, καὶ τὸ πολὺ ἐπικλινὲς θέατρον μὲ τὸν ναὸν τοῦ Διονυσίου. Συγκινούμεθα διαβάζοντες ἐλληνικὰς ἐπιγραφὰς παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Τραϊανοῦ. Τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος τούτου μᾶς ὑπενθυμίζει τὸν φοβεροὺς διωγμούς του κατὰ τῶν χριστιανῶν. Πληροφορούμεθα, ὅτι ἀρκετὰ ἐκ τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν, καὶ κυρίως τὸ θυσιαστήριον τοῦ Διός, εύρισκονται εἰς τὸ Βερολίνον τῆς Γερμανίας. Οἱ Γερμανοὶ ἀρχαιολόγοι ἐργάζονται ἀκόμη καὶ σήμερον ἐκεῖ. Ἀλλὰ γίνεται προσπάθεια ἐκ διαφόρων φορέων πρὸς ἐπιστροφὴν τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὴν Πέργαμον.

Ἡ ἐπομένη ἡμέρα, 2α Ὁκτωβρίου, ἥτο καὶ πάλιν γεμάτη ἀπὸ νέας ἐντυπώσεις καὶ ἐκπλήξεις. Τὸ πρῶτον ἐπεσκέφθημεν ὡρισμένα σημεῖα τῆς ἀρχαίας Περγάμου. Διήλθομεν πρῶτον παρὰ τὸ Σεραπεῖον, ἥτοι ἐδείπτια ἀρχαίου ναοῦ διὰ τὴν λατρείαν ἀρχαίων Αἰγυπτιακῶν θεοτήτων. Ἀπὸ ἐκεῖ μετέβημεν εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον, ἀφιερωμένον εἰς τὸν θεὸν Ἀσκληπιοὸν καὶ ἔκανον στὸν ἀρχαῖον ιατρικὸν καὶ θεραπευτικὸν κέντρον. Εἴδομεν τὴν ίαματικὴν πηγήν, τὸν ναὸν καὶ τὸ νοσοκομεῖον καὶ τὸ μικρὸν θέατρον διὰ παραστάσεις πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν ἀσθενῶν. Τὸ δόλον συγκρότημα εἶναι πολὺ ἐντυπωσιακόν. Αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν συνεχίζονται εἰσέτι. Ἐδῶ προσεπάθουν οἱ ιατροὶ διὰ τῆς ὑποβολῆς καὶ ἄλλων μεθόδων καὶ συμβολισμῶν νὰ φέροσυν τὴν θεραπείαν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς. Ἀπηγορεύετο δὲ θάνατος τῶν ἀσθενῶν ἐντὸς τοῦ ιεροῦ τούτου συγκροτήματος. Τοὺς ἐτοιμοθανάτους τοὺς μετέφερον ἔξω τοῦ χώρου τούτου. Ἄσφαλῶς θὰ ὑπάρχῃ κάπου ἐκεῖ πλησίον νεκρόπολις τῆς ὀποίας ἡ τοποθεσία δὲν εὑρέθη ἀκόμη. Ἀλλος σταθμός μας ἥτο τὸ Μουσεῖον τῆς πόλεως, ὃπου φυλάσσονται ἀρκετὰ εὐρήματα ἐκ τῆς περιοχῆς προερχόμενα ἐκ τῆς